

Weekbericht van de Nederlandse delegatie bij de Intergouvernementele Commissie (2 december 1955)

Légende: Op 2 december 1955 stuurt de Nederlandse delegatie bij de Intergouvernementele Commissie die door de Conferentie van Messina opgericht was, naar de regering van Den Haag een verslag betreffende de werkzaamheden van het Comité Spaak van Brussel.

Source: Nationaal Archief, Den Haag, Prins Willem Alexanderhof 20 Postbus 90520.
www.nationaalarchief.nl. 2.03.01, Archief Ministerie Algemene Oorlogszaken van het Koninkrijk en Algemene Zaken, Verslagen Nederlandse delegatie in Spaak-comité/2852.

Copyright: (c) Nationaal Archief

URL:
http://www.cvce.eu/obj/weekbericht_van_de_nederlandse_delegatie_bij_de_intergouvernementele_commissie_2_december_1955-nl-851ed284-fc3e-4fa2-8114-6477e4327685.html

Date de dernière mise à jour: 05/11/2015

Weekbericht van de Nederlandse delegatie bij de Intergouvernementele Commissie, nr. 11, 28 november – 4 december 1955

Nadat op 28 november onder leiding van de heer Spaak een werkvergadering had plaatsgevonden over de vragen der Fondsen en over het vrije verkeer van arbeiders - waarover apart is geapporteerd, en over welke onderwerpen de heer Spaak voor een concept-werkdocument zal zorgdragen - , vond op 1 december een vergadering van de Hoofden van Delegaties plaats eveneens onder leiding van de heer Spaak.

De Belgische, Duitse en Luxemburgse Gedelegeerden waren ieder vergezeld van een delegatie lid, de Franse en Italiaanse van twee, de Nederlandse van drie ⁽¹⁾. Tevens waren aanwezig de „redacteurs” van de heer Spaak, de Fransman Uri (EGKS) en de Duitser Von der Groeben, en voorts, de heer Rotschild, van het Kabinet van de heer Spaak, en de secretaris-generaal Calmes en zijn staf.

Als verder programma ziet de heer Spaak, nu de Franse verkiezingen zijn vastgesteld, een vergadering der Hoofden van Delegaties omstreeks 15 januari 1956, voorbereid door een nieuwe tekst der reeds besproken en heden verder te bespreken werkdocumenten, en door een eerste ontwerp voor enkele andere stukken. De eerste groep omvat dan de documenten 1 - 4 (structuur van het Verdrag, tarieven naar binnen en naar buiten, en contingenteringen) en het document 6 (instituten), terwijl ook het document over de landbouw (no. 5) tegen 15 januari wel zijn voorbereidingsfase zal hebben gepasseerd (gesprekken met enkele voormannen, en daarna een speciale werkgroep). Het tweede stel documenten zal dan vermoedelijk bestaan uit een stuk over de Fondsen en het vrije verkeer van arbeiders, voorts over de vragen van transport en klassieke energie, wellicht over de vragen der nucléaire energie, en (op de basis van te verwachten Franse voorstellen) over de problemen van de luchtvaart.

Zou men vervolgens in januari de rest der stukken kunnen ontwerpen en vaststellen, dan zouden de Ministers ongeveer tegen 15 februari het eindrapport kunnen ontvangen.

De heer Spaak legde er nog eens de nadruk op, dat de vergadering thans nog niet do eindtekst der documenten 1 - 4 en 6 kan vaststellen, aangezien het nu slechts gaat om een algemene reactie op de eerste concepten dier documenten. Op de basis der besprekingen zal een tweede ontwerp voor elk document worden gemaakt.

Dit bracht mede, dat elke delegatie zich tot de hoofdzaken beperkte, en hare wensen over niet-principiële onderdelen aan het secretariaat overhandigde. Tijdens de besprekingen bleek overigens, dat de Nederlandse delegatie de enige was, welke haar amendementen op papier had gesteld,

Document no. 1 (structuur van het Verdrag)

Nederland diende, een amendement in, waardoor de nadruk niet meer zozeer op de eerste etappe zou komen te liggen, doch meer op de noodzaak, voor de gehele periode en ook de eindfase alles zoveel mogelijk te preciseren. Er waren geen principiële bezwaren tegen dit amendement en de heer Spaak zal het in de nieuwe tekst zien te verwerken. (Later, kwam men hierop terug, zie onder doc. no. 6).

België stelde voor, de vaagheid weg te nemen, in welke de uitvoering der principes van het Verdrag was geredigeerd, en het stelde voorts voor, meer nadruk te leggen op de noodzaak van absolute duidelijkheid ook tegenover het nationale organisatieleven in de zes Landen.

Frankrijk kon wel een „délai final” aanvaarden, doch wilde toch wijzen op de wenselijkheid, daarin tegenover de Franse publieke opinie wat voorzichtig te zijn: dit zou dan alleen een vraag van vorm behoeven te zijn.

De heer Spaak zal de tekst omwerken.

Document no. 2 (tarieven in het onderlinge verkeer)

Zeer breedvoerig werd gesproken over het systeem van de verlaging en geleidelijke opheffing der invoerrechten in het onderlinge verkeer.

Nederland en België stelden amendementen voor, waardoor de etappes wat werden bekort en de groepen van posten, waarin de Landen een zekere vrijheid zouden hebben, zo klein mogelijk werden.

Het zeer technische debat liep nu verder over twee dingen. Ten eerste een Franse poging om de groepen van posten, over welke elk Land in elke etappe de totale invoerrechten met een zeker percentage zal moeten verlagen, niet (als voorgesteld) in te delen naar de hoogte der tarieven (- 5%, 5 - 10%, 10 - 15% etc. etc.), doch naar de soorten van goederen, gelijk men in de recente plannen van het GATT doet. Frankrijk stond hierin echter alleen, daar ieder het voorstel-Spaak hierin beter achtte. Ten tweede was er de moeilijke vraag, of men de Landen zou toestaan, twee groepen te combineren, en, zo ja, welke dat dan zouden moeten zijn of neven groepen, of juist telkens de extreme groepen (dus b.v. 5 - 10% met 25 - 30%). Het punt was, op welke wijze men de Landen het beste zou kunnen verhinderen, hun hoge posten hoog te laten en zodoende hun grootste moeilijkheden tot het laatst te bewaren. Ieder wilde dit uitstel verhinderen, ook de Franse woordvoerder.

Hierbij werden van verschillende kanten nog extra waarborgen, voorgesteld. Zo eiste de heer Spaak b.v. dat elke tariefpost per jaar een zeker percentage zou moeten dalen, en zo stelde de heer Uri voor, dat van elke post de helft zou moeten worden afgenomen van het percentage dat per groep als verlaging zou worden geeist (dus per post b.v. 5%, wanneer men per groep in totaal 10% naar beneden zou moeten).

Op Nederlands voorstel vervalt de mededeling, dat de landbouw een moeilijk probleem op zichzelf vormt: er is immers reeds in principe besloten, dat er een speciaal landbouwhoofdstuk in het eindrapport zal voorkomen.

België eiste een vastleggen van het uitgangspunt, opdat er geen misverstand zij over de „droits inscrits” tegenover „droits effectivement appliqués”. De heer Uri meent, dat de laatste basis zullen moeten zijn, en niet de eerste; dit zou kunnen geschieden door als basis te kiezen b.v. het in dé jaren 1952 - 1954 effectief geheven tarief. Dit vond algemene instemming. Nader zullen worden bekeken der zaak van de droits fiscaux en het zeer moeilijke vraagstuk, wat men onder „gewogen” tarief zal moeten verstaan.

Het document zal worden omgewerkt.

Document no. 3 (tarief naar buiten)

De Nederlandse eis, duidelijk aan te geven dat de Douane-Unie er een zal zijn in de ruimste zin van art. XXIV van het GATT, dus ook voor de producten uit de buitenwereld, werd wel ingewilligd, doch men achtte het beter, dat principe elders op te nemen dan in dit verband, Frankrijk was hierin even wat lastig, door het als een „problème spécial” voor te stellen, dat louter technisch zou zijn, waartegenover Nederland erop wees, dat de Commissie voor de Gemeenschappelijke Markt het principe heeft aanvaard, en wel unaniem, in de par. 29 en 39 van haar Rapport. Men aanvaardde het ook nu weer unaniem en de heer Spaak zal nagaan, waar het in het eindrapport het beste zal kunnen worden vermeld.

Nu brak het ogenblik aan, waarop Nederland met zijn grote amendement kwam, dat tegenover de filosofie van doc. no. 3 de Nederlandse stelde. Het ging om het Nederlandse voorstel van zo laag mogelijk buitentarief (te onderhandelen op de basis van het bestaande Beneluxtarief en onder het plafond van art. XXIV van het GATT, dat het gewogen gemiddelde van de bestaande tarieven der landen als maximum stelt) tegenover het voorstel-Spaak, dat het maximum van het GATT in principe als richtlijn aanvaardt. Bovendien was er nog de vraag van de onderhandelingen met de derde landen in het kader van het GATT, welke onderhandelingen Nederland over het eerste tarief der Unie niét wenste (menende, dat de Unie zélf moet weten wat haar tarief naar buiten moet zijn, en zulks niet van onderhandelingen moet laten afhangen), en welke onderhandelingen het document-Spaak blijkbaar niet alleen als hoogst belangrijk dacht, doch grotendeels als bepalend voor het buitentarief dat de Unie zal gaan toepassen.

Nederland ziet het dus zo: vaststellen tussen de zes landen van hun buitentarief, en wel zo laag mogelijk; daarmee in zee gaan; pas later onderhandelen, naarmate het commerciële leven tussen de Unie en de derde landen zich ontwikkelt.

Spaak ziet het dus zo: vaststellen tussen de zes landen van het met het maximum van het GATT overeenkomende tarief, doch als „vechttarief”, daarna onderhandelen, daarna uiteindelijk het buitentarief bepalen, dat bij gelukte onderhandelingen (= concessie van derde landen) dan dus onder het GATT-maximum zou komen te liggen.

In deze ingewikkelde materie moet dan verder nog worden beseft, dat het GATT in zijn art. XXIV wél zegt dat het buitentarief van een Douane-Unie niet hoger mag zijn dan het gemiddelde van wat tevoren het tarief der landen dier Unie was, doch dat dit geenszins betekent, dat men in die formule houvast per post heeft. Immers, het gaat slechts om de „general incidence” over het geheel, en niét per post. Het voorstel-Spaak poogde aan die moeilijkheid te ontkomen door:

- a) op posten waar de bestaande tarieven dicht bijeen liggen met een „moyenne arithmétique” te werken,
- b) op posten, waar men vrij ver uiteen ligt, de zaak te “wegen” aan de hand van de invoerrechten uit derde landen,
- c) op posten, waar de regeling sub b) moeilijkheden geeft, een speciale regeling te treffen aan de hand van de economische betekenis van de invoer.

Het was over dit punt c), dat veel werd go sproken, want men zag daarin een tegemoetkomingsmogelijkheid jegens het Nederlandse standpunt. Tenslotte stond vast, dat de zaak uiteraard voor kolen en staal reeds door het EGKS-Verdrag is geregeld, en dat de vragen van de invoer van agrarische producten apart in een landbouwhoofdstuk zal worden besproken (zie hieronder bij doc. no. 5).

Zo lag dus de zaak, toen men nu het debat aansneed.

De discussie begon met een Nederlandse uiteenzetting van de Nederlandse beginselen en concrete voorstellen, gegoten in de vorm van een alternatief tegenover het in het document geformuleerde voorstel-Spaak.

België viel Nederland, in zijn filosofie bij, doch wees er wel op, dat „zo laag mogelijk” slechts een kreet is en geen concrete oplossing, laat staan een methode aangeeft, terwijl het er voorts aan herinnerde, dat het document-Spaak reeds voorzag in moeilijke gevallen (eerste alinea van blz. 3 van Doc. no. 3).

Frankrijk zeide erg te zijn geschrokken, van de Nederlandse gedachte, vooral ook omdat men op deze wijze aan derde landen grote concessies zou doen, zonder dat deze er iets tegenover zouden stellen. Bovendien demonstreerde men door het aangeven van alternatieve oplossingen, dat er tussen de delegaties groot verschil in opvatting bestond, wat te betreuren zou zijn.

Hierna nam de heer Spaak het woord, om Nederland heftig te critiseren.

De heer Spaak redeneerde alp volgt: er is op elk punt van de Brusselse studie een land, voor hetwelk de zaak moeilijk schijnt te zijn, doch die moeilijkheden zullen op de lange duur schuilgaan achter de grote voordelen van een sterke West-Europese Douane-Unie. De andere delegaties hebben het recht, dat land te vragen, zijn voorstellen precies te formuleren. Vaagheden zijn uit den boze, want met vaagheden kan de heer Spaak aan de hand der Resolutie van Messina niet bij de Ministers komen. De Resolutie van Messina eist n.l. het aangeven van een methode en niet het uiten van vage wensen. Een „proces verbal de carence” brengt ons allen in een onmogelijke situatie. Nu is Nederland op dit punt van het buitentarief het moeilijkste, zij het dan dat het dat doet omdat het meent, werkelijk niet hoger te kunnen gaan. Maar Nederland vergete niet, dat b.v. in de institutionele zaken Frankrijk het moeilijk heeft, en zou nu Nederland een rapport aanvaarden waarin Frankrijk zich institutioneel in vaagheden hult? Immers neen? Nederland werke dus mee aan het vinden van

duidelijke formules, zij het dan dat men op een paar grote knelpunten uitzonderingsregelingen zou kunnen aanvaarden.

Nederland voerde hierop aan, dat het niet alleen gaat om zijn eigen levenskosten en exportpositie, doch vooral ook om de eis, dat de Unie als geheel modern moet zijn en niet-protectionistisch. Wordt zij wel protectionistisch, dan dreigt het gevaar dat het verdrag, hoe groot zijn politieke waarde ook moge worden, economisch „te duur” zou worden. Daarom stelt Nederland voor : onderhandelen per post in de marge tussen het bestaande Beneluxtarief (de vloer) en het GATT-gemiddelde (het plafond).

De heer Spaak stelde voor, dat men bij eliminatie werkt, zodat men duidelijk kan uitvinden, waar het „residu” der moeilijkheden nu eigenlijk ligt. Dit moet concreet worden aangegeven.

Duitsland opperde, de oplossing te vinden in zeer grote bevoegdheden bij het Gemeenschapsorgaan.

Nederland heeft met klem betoogd, dat het stadium van onderhandelingen niet nu is ingetreden, doch pas kan plaatsvinden óf door de Ministers, óf in opdracht van de Ministersconferentie. Het was wel opvallend, dat geen enkele delegatie Nederland hierin steunde. Dat Frankrijk van deze vergaderingen der Hoofden van Delegaties een soort politiek forum wilde maken, dat een „voorstel” aan de Ministers zou moeten opstellen, was sinds Juli bekend. Dit de Duitsers hier niet tegen in gingen, is wellicht politiek te verklaren. Dat Italië hierin geen grote rol speelt, ligt misschien ook voor de hand. Rest de Benelux: de Belgische en Luxemburgse delegaties hielden zich aan wat zij in de voorbespreking op 24 november te Brussel reeds aan Nederland hadden gezegd: zij durven niet tegen de heer Spaak in te gaan. Doch hoe dan ook, Nederland werd niet alleen door de heer Spaak in een eenzame hoek gemanoeuvreed, het stond alleen. Men ging zelfs in alle delegaties kennelijk met de heer Spaak mee, toen deze van Nederland eiste, dat het zijn algemene voorstel zou gieten in een vorm van concrete bezwaren op concrete punten. Het Nederlandse standpunt, dat dat een „onderhandeling” zou zijn welke niet hier kan worden gevoerd, doch pas later (in of na de Ministersconferentie), werd dus kennelijk én door de voorzitter én door alle andere delegaties verworpen.

Tijdens de pauze zeide de heer Spaak nog eens, dat hij ook op dit punt de noodzaak van sterke organen der Unie inzag, doch dat hij werkelijk méér moet horen dan vaagheden, welke niet aanvaardbaar zijn. De Nederlanders antwoordden daarop, dat het minder vaag zou zijn wanneer Nederland voorstelde in alles het bestaande Beneluxtarief te volgen, doch was hij dan verder geweest? En men kon toch waarlijk niet nu reeds gaan onderhandelen, nu men nog niet weet hoe het Verdrag er uit zal zien?

Na de pauze stelde de heer Spaak voor, dat een of twee leden der Nederlandse delegatie op korte termijn de zaak nog eens in haar geheel zullen doornemen met zijn redacteuren om te zien of er een nieuw document mogelijk is, dat de standpunten dichter bijeen brengt. De filosofie van het bestaande document, waar deze protectionistisch klinkt, of te optimistisch is over het nut van onderhandelingen voordat men het tarief toepast, wil hij zijnerzijds dan wel laten vallen.

Frankrijk nam nu het woord voor een betoog, dat hier op neer kwam, dat het ook zijnerzijds grote moeilijkheden heeft. Maakt Nederland nu hier op de tarievenzaak reserves, dan zal Frankrijk het op andere punten gaan doen, en waar komen wij dan uit? Op een vaag rapport, dat de zaken wel noemt, maar niet oplost. Nederland neme dus het voorstel van de heer Spaak aan. Bovendien vergete men niet, dat van Franse zijde reeds grote concessies zijn gedaan, zulks in afwijking met wat Frankrijk in vorige conferenties, en ook hier nog in de Commissie voor de Gemeenschappelijke Markt steeds had gesteld. In de eerste plaats aanvaardt men een Douane-Unie, voor alle producten, ook die uit derde landen. En voorts brengt men zijn bestaande tarief sterk omlaag, want het gemiddelde waarvan het GATT spreekt, zal reeds heel wat lager liggen dan wat Frankrijk nu heeft.

Nederland verklaarde zich nu bereid tot het gevraagde gesprek.

(Na afloop der vergadering kwamen de redacteuren van de heer Spaak bij de heer Linthorst Homan aandringen op een aanstonds ter plaatse te houden gesprek. Deze weigerde de discussie op dit moment, en men sprak af, dat Nederland op dinsdag, 13 december om 9.30 v.m. twee of drie man zal zenden om het

gesprek te Brussel in het conferentiegebouw te houden. Inmiddels zal men te Brussel aan een nieuwe tekst werken, en de Nederlandse delegatie zal nagaan wat zij kan doen om een goed sluitend rapport te verkrijgen met aangeven van de methodes en preciseren van de moeilijke punten, zodat het eindrapport, dat stellig in veler handen zal komen, niet reeds bij eerste lezing zal doen zien, dat er bij verre nog geen overeenstemming is, wan een in derde landen niet alleen betreurenswaardige indruk zou kunnen maken, doch bovendien de gezamenlijke actie reeds bij voorbaat zou kunnen verzwakken).

Document no. 4 (contingenteringen)

Hiervoor zal een nieuwe tekst worden gemaakt, welke de zaak als probleem der „zes” stelt en minder sterk op de procedure der OEEC-zaak gebaseerd is. De heer Spaak maakte zich nog wel wat zorgen, want hij vreesde dat de OEEC in opstand zou komen wanneer men inzake de kwantitatieve restricties, het lievelings-onderwerp der OEEC, de OEEC-weg zou vervangen door een andere. Hij werd daarin echter niet gesteund. Zo voerde de heer Uri aan, dat het wel nodig zal zijn een eigen systeem te vinden, zulks vooral ook met het oog op de verlaging der onderlinge invoerrechten: immers, doet men dat niet, en houdt men aan het systeem der OEEC vast, dan zal elk land in de verleiding komen zijn invoerrechten te verlagen op juist die posten, welke producten nog in zijn eigen invoer zijn gecontingenteerd, waardoor heel het systeem op het gebied der onderlinge tarievenverlaging een mislukking zou kunnen worden. Hij wil ineens met de opheffing der contingenteringen beginnen.

Nederland legde aan de redacteuren van de heer Spaak de amendementen over, welke het op het originele document no. 4 zou hebben ingediend wanneer dit stuk niet zou zijn teruggenomen. Er komt dus een nieuwe tekst.

Document no. 5 (landbouw)

De redacteuren-Spaak hebben reeds met de heer Mansholt gesproken. Zij zullen nu nog een of meer andere Europese agrarische voormannen bezoeken, en daarna komt er een document, dat dan vervolgens door een werkgroep zal worden bestudeerd. Deze werkgroep zal bestaan uit de woordvoerders der zes delegaties in de Commissie voor de Gemeenschappelijke Markt, bijgestaan door elk een agrarische deskundige uit hun Regeringskring.

De Nederlandse amendementen waren tijdig door Minister Mansholt aangegeven, en deze had ze in zijn gesprek over het document-Spaak ook reeds uitvoerig tegenover de redacteuren-Spaak toegelicht. Zij kwamen hier op neer:

- a. - de eis van een technische modernisering der agrarische productie moet vooropstaan, en daarbij zijn van de Europese Fondsen vele stimulansen te verwachten; deze sanering moet tot intra-Europese taakverdeling (specialisatie) leiden,
- b. - aan een land, dat een grote industrie voor veredeling van agrarische grondstoffen heeft, moet worden toegestaan die grondstoffen goedkoop op de wereldmarkt te kopen en - wanneer zij bij inkomst in de Unie belast worden met invoerrechten - bij uitvoer der veredelingsproducten naar derde landen restitutie van die invoerrechten te verlenen; zulks gelde dan niet alleen industriële verwerking, doch ook veredeling door b.v. de omzetting van granen in eieren, bacon, ham, zuivelproducten, etc.; deze „franchise” was reeds door de Benelux-delegaties aanvaard,
- c. - men wake tegen een approach-per-product, daar het juist gaat om de sub a. - genoemde nieuwe specialisatie en de zaak dus structureel moet worden gezien.

Document no. 6 (institutionele vragen)

Nederland diende zijn amendementen in, welke echter niet van principiële aard waren.

Duitsland deelde mede, dot er nog geen officieel Duits standpunt is: het hangt ook sterk af van wat er punt

voor punt voor de economische problematiek, nodig zal blijken te zijn, zoals b.v. op het gebied der buitentarieven reeds de noodzaak van een sterk orgaan was gebleken.

De heer Spaak herhaalde wat hij op 28 november ook in de werkvergadering over de Fondsen en het vrije arbeidersverkeer had gezegd: hij komt meer en meer onder de indruk van de grote noodzaak van sterke instellingen met sterke bevoegdheden.

Frankrijk zeide, dat dit ook te Parijs meer en meer het geval is, niet alleen in de kringen der economische experts, doch ook in die der politieke experts. Doch men legge de nadruk op onderzoek, beraadslaging en advies. Zit er niet iets goeds in de Amerikaanse instelling inzake de anti-trust-wetgeving? Dit zij slechts als algemeen voorbeeld gezegd: het jurisdictionele aspect zal ook in de Unie groot blijken te zijn. Men lette vooral ook op de naam van het centrale orgaan. Is „magistrature commune” niet goed?

Italië betwijfelde of iets van die aard genoeg zal zijn. Juist de economisch zwakkere landen moeten hun belangen gegarandeerd zien door een sterk gezag.

De heer Spaak merkte op, dat deze zaken zich geleidelijk moeten ontwikkelen, wat Nederland aanleiding gaf tot de opmerking dat Minister Beyen vreest, dat organen in unies als deze gewoonlijk door de praktijk, van het leven niet sterker, doch zwakker gaan worden, omdat de landen er telkens iets gaan af doen. Wil men nu een verdrag dat slechts een eerste etappe economisch vastlegt, en dat bovendien institutioneel zwak begint, dan wordt het een mislukking. De heer Spaak antwoordde dat hij niet alleen de eerste etappe wil regelen, en dat hij ook niet bedoeld had de instituten zwak te beginnen: zij moeten reeds in het begin hun volle bevoegdheden hebben, doch hij is ervan overtuigd, dat hun belang en hun werk steeds zal gaan toenemen.

De heer Spaak acht persoonlijk „magistrature” geen slechte aanduiding, doch in sommige der zes landen denkt men daar blijkbaar anders over.

Op een pertinente vraag van Nederland, of de Franse delegatie het document-Spaak aanvaardt, wanneer de naam van het centrale orgaan anders luidt dan „Autorité”, antwoordde de heer Gaillard, dat zulks bij hem persoonlijk inderdaad het geval is. Een officieel Frans standpunt is dit echter nog niet. Men regelen de zaak zo, dat latere ratificaties van de uitwerkingsregelen door intergouvernementeel overleg niet meer nodig zullen zijn.

Nederland stootte zich aan die intergouvernementele uitwerkingen, want eist men die, dan kan een regering welke „tegen” is, alles blokkeren. De discussie hierover verliep wel vrij bevredigend, doch een concrete gezamenlijke oplossing werd nog niet gevonden.

De heer Spaak vatte samen. Er komt een nieuwe tekst, welke de dingen meer preciseert. Uitgangspunt zijn de ervaringen welke ieder te Brussel opdeed : men kan niet werken zonder sterk orgaan, en men kan ook niet alles in een Verdrag precisieren.

Nederland, ging tenslotte nog op de zaak der democratische controle in. De heer Spaak bevestigde de noodzaak van een Assemblee. Over haar omvang werd men het nog niet eens; er staan argumenten vóór uitbreiding van het getal der afgevaardigden in de Assemblee der EGKS, tegenover argumenten daartegen. Wel bleek nog, dat de heer Spaak op den duur Europese verkiezingen nodig acht, ware het slechts omdat het geleidelijk moeilijker zal worden dat nationale afgevaardigden (leden der nationale parlementen) het steeds drukkere werk der „Europese” volksvertegenwoordigingen goed bijhouden en verrichten. Een rouleringssysteem als Engeland voor Straatsburg heeft, acht de heer Spaak onbevredigend.

Resultaat der bespreking was de toezegging van de heer Spaak, binnenkort te zullen komen met een nieuwe tekst, welke de principes van Doc. no. 6 vasthoudt, doch ze verheldert en op verschillende punten nader uitwerkt.

Hierna werd de bijeenkomst gesloten.

Het was de indruk van de Nederlandse delegatie., dat er een ontwikkeling ten positieve merkbaar is in de gedachten van de Fransman Gaillard, ofschoon dit natuurlijk nog geenszins betekent dat ook de officiële Franse opinie zich ten goede ontwikkelt.

De heer Spaak was ook ditmaal een zeer krachtig voorzitter met een zeer positieve eigen mening. Hij ijvert wel heel sterk naar een rapport, dat zozeer op overeenstemming tussen de zes delegaties berust, dat het bijna een „voorstel” aan de Ministers zou zijn. Ook in gesprekken tijdens de lunchpauze erkende hij echter wel, dat hier en daar alternatieve oplossingen zullen moeten worden voorgesteld, doch ten eerste wil hij die gevallen tot een uiterste minimum beperken, en voorts verlangt hij dan, dat beide zijden van een alternatief zó worden voorgedragen, dat zij beide concreet zijn, niet alleen in hun principes, doch ook in hun methode.

Zijn nadruk op de waarde der instituten, wordt met de week sterker. In dit opzicht zal de ontwikkeling in Frankrijk en in Duitsland met spanning moeten worden afgewacht. In Frankrijk heeft men er dezer1 dagen kennelijk geen tijd voor, in Duitsland is de zaak blijkbaar tussen de visie-BZ en de visie-EZ nog niet tot een tastbaar resultaat gebracht.

Dat Nederland inzake Doc. no. 3 alléén bleef staan, was dismaal opvallender dan het ooit tevoren was geweest. Tegen 13 december zal in Den Haag precies moeten worden vastgesteld, hoe de delegatie hierin nu verder zal moeten manoeuvreren. Op welk niveau dat moet worden vastgesteld, zal ten spoedigste moeten worden bepaald .

Brussel - Den Haag, 2 december 1955

(1) De heer Verriijn Stuart was vergezeld van de heren Linthorst, Homan, Kymmell en Rutten.